

UCHWAŁA Nr 109 RADY MINISTRÓW

z dnia 23 lipca 1970 r.

w sprawie rozwoju w latach 1971—1975 pracy nakładczej, wykonywanej na zlecenie jednostek gospodarki uspołecznionej.

W celu zapewnienia warunków do dalszego rozwoju i usprawnienia organizacji pracy nakładczej, wykonywanej na zlecenie jednostek gospodarki uspołecznionej, Rada Ministrów uchwala, co następuje:

1. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Uchwała dotyczy pracy nakładczej organizowanej przez produkcyjne, usługowe i handlowe przedsiębiorstwa państwowe, podporządkowane ministrom lub prezydium rad narodowych.

2. Spółdzielnie zrzeszone w centralnych związkach spółdzielni oraz zakłady własne tych związków, jak również organizacje społeczne prowadzące działalność gospodarczą na podstawie zezwoleń Ministra Finansów zorganizują pracę nakładczą na zasadach określonych w niniejszej uchwale.

§ 2. 1. Pracą nakładczą w rozumieniu niniejszej uchwały jest zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne na zlecenie i na rachunek jednostek gospodarki uspołecznionej (nakładców) następujących czynności:

- 1) wytwarzanie artykułów, przedmiotów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładcę,
- 2) wykańczanie, uszlachetnianie, naprawa i konserwacja artykułów, przedmiotów lub ich części oraz świadczenie innych usług.

2. Osoby wykonujące czynności, o których mowa w ust. 1, mogą wykorzystywać:

- 1) użyczone im przez nakładcę maszyny i urządzenia techniczne,
- 2) własne maszyny i urządzenia techniczne,
- 3) surowce własne, będące przedmiotem skupu: słomę, wiklinę, trzcinę, glinę,
- 4) własne materiały pomocnicze i artykuły techniczne.

3. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości określi zasady wykorzystania maszyn i urządzeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2.

4. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości do dalszego rozszerzenia, w porozumieniu z właściwymi ministrami odpowiedzialnymi za bilansowanie i rozdział materiałów objętych bilansami, listy surowców wymienionych w ust. 2 pkt 3.

5. Osoby wykonujące pracę nakładczą mogą pracować w dowolnie wybranym przez siebie czasie w mieszkaniu własnym lub w innym miejscu, uzgodnionym z nakładcą, osobiście lub przy pomocy członków rodziny pozostających z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym.

6. W razie użycia do pracy określonej w ust. 1 własnych surowców lub materiałów pomocniczych nakładca przy wypłacie należności za wykonaną pracę obowiązany jest zwrócić wykonującemu pracę nakładczą wartość zużytego materiału, obliczoną według obowiązujących w stosunku do danego artykułu, przedmiotu czy usługi norm zużycia materiałów, przy czym do surowców wymienionych w ust. 2 pkt 3 powinny być stosowane ceny skupu obowiązujące jednostki gospodarki uspołecznionej, a do materiałów pomocniczych i artykułów technicznych wymienionych w ust. 2 pkt 4 — ceny detaliczne.

§ 3. 1. Osoby wykonujące pracę nakładczą na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej otrzymują:

- 1) wynagrodzenie obliczone według stawki jednostkowej ustalonej za określoną pracę,
- 2) zwrot ustalonych w umowie kosztów poniesionych przy wykonywaniu pracy, pokrywanych ze środków obrotowych przedsiębiorstwa, przy czym koszty te mogą obejmować wydatki na energię elektryczną (siłę), gaz, opał, amortyzację i konserwację maszyn i urządzeń oraz transport surowców i wyrobów gotowych.

2. System bodźców zainteresowania materialnego dla osób zatrudnionych w pracy nakładczej zostanie określony odrębnymi przepisami.

3. Upoważnia się zainteresowanych ministrów do wydawania szczegółowych przepisów regulujących rozliczenia przedsiębiorstw z osobami wykonującymi pracę nakładczą.

2. Organizacja pracy nakładczej.

§ 4. Podstawowymi formami, w których jednostki gospodarki społecznej organizują produkcję i usługi w trybie pracy nakładczej, są:

- 1) przedsiębiorstwa, których działalność opiera się wyłącznie na pracy nakładczej,
- 2) zakłady lub działy pracy nakładczej, organizowane przy istniejących przedsiębiorstwach wytwórczych, handlowych i usługowych,
- 3) spółdzielcze zrzeszenia osób wykonujących pracę nakładczą.

§ 5. 1. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych procesem technologicznym produkcji bądź koniecznością podziału pracy lub warunkami lokalnymi, dopuszcza się możliwość pracy kilku osób we wspólnym pomieszczeniu, pod warunkiem indywidualnego rozliczania się tych osób z wykonywanej pracy.

2. Organizowanie pracy nakładczej na zasadach określonych w ust. 1 wymaga zgody jednostki nadrzędnej nad jednostką organizującą pracę nakładczą, a jeżeli chodzi o jednostki wymienione w § 4 pkt 3 — zgody właściwego związku spółdzielczego.

3. Zadania w zakresie rozwoju pracy nakładczej.

§ 6. 1. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości oraz Ministrowie Przemysłu Lekkiego, Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Handlu Wewnętrznego i Łączności, jak również zarządy centralnych związków spółdzielni zorganizują w latach 1971—1975 pracę nakładczą w rozmiarach pozwalających na zatrudnienie w tym systemie pracy co najmniej 250 tys. osób w 1975 r. Szczegółowe zadania w tym zakresie określa załącznik nr 1 do uchwały.

2. Orientacyjne zadania w zakresie wartości produkcji globalnej wykonywanej systemem pracy nakładczej organizowanej zgodnie z ust. 1 określa załącznik nr 2 do uchwały.

3. Na zasadach ustalonych w niniejszej uchwale powinna być również organizowana produkcja nakładczą przez przedsiębiorstwa nadzorowane przez innych ministrów nie wymienionych w ust. 1.

4. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości ustalą dla podległych lub nadzorowanych jednostek zadania w zakresie wzrostu zatrudnienia w pracy nakładczej na podstawie zadań określonych dla nich w załącznikach nr 1 i 2. W zadaniach tych należy określić branżowe kierunki rozwoju kwalifikujące się w szczególności do uwzględnienia w produkcji nakładczej.

5. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określi dla prezydów wojewódzkich rad narodowych zadania w zakresie wzrostu zatrudnienia osób wykonujących pracę nakładczą w latach 1971—1975, uwzględniając w szczególności regiony, w których występują nadwyżki siły roboczej, a zwłaszcza kobiet.

§ 7. 1. Nowe miejsca pracy nakładczej należy przede wszystkim organizować w miastach i miasteczkach posiadających nadwyżki siły roboczej.

2. W ramach pracy nakładczej należy zatrudniać osoby, które z różnych względów nie mogą podjąć pracy w zakładach zwartych, a w szczególności:

- 1) kobiety wychowujące dzieci wymagające ich opieki,
- 2) inwalidów i osoby o ograniczonej zdolności do pracy,
- 3) osoby sprawujące stałą opiekę nad chorymi członkami rodziny,
- 4) kobiety zwalniane z administracji, których zatrudnienie w zakładach zwartych ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji napotyka trudności.

3. W miastach i miasteczkach posiadających nadwyżki siły roboczej poza osobami wymienionymi w ust. 2 można zatrudniać w systemie pracy nakładczej inne osoby, które z uwagi na brak miejsc nie mogą być zatrudnione w zakładach zwartych.

4. Nie należy zatrudniać w pracy nakładczej osób posiadających kwalifikacje bądź umiejętności zawodowe w zawodach deficytowych w danej miejscowości.

§ 8. 1. Prezydya rad narodowych, w ramach środków ustalonych w narodowym planie gospodarczym, zapewnią niezbędne środki na realizację zadań rozwoju pracy nakładczej dla:

- 1) państwowych przedsiębiorstw przemysłu terenowego i terenowych państwowych przedsiębiorstw handlowych podległych prezdyjom rad narodowych,
- 2) jednostek spółdzielczych, których działalność koordynowana jest przez prezydya rad narodowych.

2. Właściwi ministrowie, Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości oraz zarządy centralnych związków spółdzielni powinni w celu uzyskania oszczędności powierzchni produkcyjnej i nakładów inwestycyjnych w przemysłach, w których jest możliwe stosowanie pracy nakładczej, spowodować uwzględnienie w dokumentacjach projektowych nowych inwestycji realizowanych w latach 1971—1975 (począwszy od założeń projektowych) organizowania części operacji i faz produkcyjnych oraz zatrudnienia w systemie pracy nakładczej przy uwzględnieniu rachunku ekonomicznego.

3. W celu wykorzystania w istniejących zakładach powierzchni produkcyjnej i maszyn do prowadzenia bardziej złożonej produkcji przedsiębiorstwa przemysłu kluczowego i terenowego powinny organizować wytwarzanie prostych elementów wyrobów lub wykonanie pracochłonnych operacji w systemie pracy nakładczej. Przesunięcie części operacji produkcyjnych lub wyrobów wytwarzanych w zakładach zwartych do pracy nakładczej może nastąpić tylko w wypadkach, gdy warunki techniczne i ekonomiczne wskazują na celowość i możliwość takiego przesunięcia.

4. Jednostki, które w swej produkcji opierają się na pracy nakładczej, powinny w uzasadnionych gospodarczo wypadkach organizować w zakładach pomocniczych wytwarzanie określonych elementów wyrobów lub wykonywanie niektórych operacji.

5. Prezydya rad narodowych powinny — w celu skoordynowania całokształtu rozwoju pracy nakładczej, a zwłaszcza zwiększenia zatrudnienia osób wykonujących tę pracę w zakładach, które im nie podlegają — korzystać z uprawnień do żądania uzgodnienia z nimi działalności przedsiębiorstw planowanych centralnie, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1958 r. w sprawie uzgadniania działalności organów państwowych, instytucji i jednostek gospodarczych nie podporządkowanych radom narodowym z działalnością rad narodowych (Dz. U. Nr 59, poz. 296).

4. Środki i bodźce do zapewnienia realizacji zadań w zakresie rozwoju pracy nakładczej.

§ 9. 1. Ministrowie oraz zarządy centralnych związków spółdzielni, organizujący pracę nakładczą (§ 6 ust. 1 i 3),

uwzględnić program jej rozwoju w planach zaopatrzenia materiałowo-technicznego jednostek organizacyjnych im podporządkowanych.

2. Ministrowie sprawujący nadzór nad działalnością gospodarczą organizacji społecznych zapewnią — w ramach środków planowych przydzielanych im w narodowym planie gospodarczym — niezbędne środki do wykonania zadań określonych w załącznikach nr 1 i 2 do uchwały.

§ 10. 1. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i prezydiami wojewódzkich rad narodowych opracuje program potrzeb w zakresie nie wytwarzanych w kraju maszyn, urządzeń i prostych narzędzi kontrolnych niezbędnych do usprawnienia pracy nakładczej.

2. Przewodniczący Komitetu Drobnej Wytwórczości ustali program uruchomienia produkcji maszyn i urządzeń, o których mowa w ust. 1, w państwowym przemyśle terenowym i spółdzielczości pracy oraz uzgodni z Ministrem Przemysłu Maszynowego program uruchomienia produkcji tych maszyn i urządzeń, których wykonania nie można zorganizować w ramach jednostek organizacyjnych koordynowanych przez Komitet Drobnej Wytwórczości.

§ 11. Prezydja rad narodowych udzielą pomocy w zakresie przydziału lokali oraz środków transportu:

- 1) przedsiębiorstwom państwowym i spółdzielczym organizującym pracę nakładczą,
- 2) przedsiębiorstwom organizacji społecznych organizujących pracę nakładczą w ramach prowadzonej działalności gospodarczej na podstawie zezwoleń Ministra Finansów.

§ 12. Nakłady inwestycyjne związane z realizacją zadań w zakresie programu rozwoju pracy nakładczej powinny być zapewnione przez ministerstwa, prezydja rad narodowych i centralne związki spółdzielni w planie na lata 1971—1975 oraz w drodze wykorzystania funduszu przeznaczanego na aktywizację małych miast.

§ 13. Maszyny i urządzenia niezbędne do wyposażenia stanowisk pracy osób wykonujących pracę nakładczą, a nie posiadających własnych maszyn i urządzeń technicznych, mogą być:

- 1) oddawane w bezpłatne używanie przez nakładcę na podstawie umowy użyczenia,
- 2) sprzedawane tym osobom na raty przez nakładcę.

§ 14. 1. Ustala się następujące zasady przygotowania osób kierowanych do pracy nakładczej:

- 1) przygotowanie zawodowe osób skierowanych do pracy nakładczej należy do jednostek gospodarki społecznej organizujących tę pracę,
- 2) jednostki wymienione w pkt 1 powinny zapewnić środki finansowe na przygotowanie zawodowe osób nie posiadających odpowiednich kwalifikacji. Wydatki związane z przygotowaniem zawodowym tych osób obciążają fundusz szkoleniowy, a jeśli jednostka nie dysponuje takim funduszem, wydatki na szkolenie mogą być pokrywane z funduszu płac przeznaczanego na pracę nakładczą,
- 3) w razie istotnych potrzeb, a w szczególności w ośrodkach o znacznej nadwyżce siły roboczej, prezydja wojewódzkich rad narodowych pokryją koszty przysposobienia zawodowego osób skierowanych do pracy nakładczej ze środków interwencyjnych.

2. Minister Finansów i prezydja wojewódzkich rad narodowych zapewnią w rocznym budżecie środki niezbędne na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

§ 15. Minister Finansów określi na wniosek Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości zakres ulg w podatku obrotowym i dochodowym oraz we wpłatach z zysku

dla przedsiębiorstw państwowych i spółdzielni przystępujących do organizowania pracy nakładczej oraz dla tych jednostek, w których udział pracy nakładczej jest szczególnie wysoki.

§ 16. Upoważnia się Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów do określenia w instrukcjach w sprawie opracowania narodowych planów gospodarczych zakresu wskaźników niezbędnych do ustalenia w planach rocznych zadań i środków dla produkcji wykonywanej systemem nakładczym.

§ 17. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w rocznych planach gospodarczych:

- 1) określi zadania w zakresie zatrudnienia w pracy nakładczej,
- 2) zapewni zatrudnienie i fundusz płac pracowników bezpośrednio obsługujących pracę nakładczą dla jednostek gospodarczych organizujących tę pracę.

§ 18. 1. Przy ponadplanowym organizowaniu i rozszerzaniu działów pracy nakładczej w ciągu roku, w razie gdy to się okaże konieczne, może być zwiększone zatrudnienie pracowników obsługi w jednostkach gospodarczych organizujących tę pracę w proporcji 5 pracowników obsługi na 100 nowo zatrudnionych w pracy nakładczej oraz odpowiednio może być zwiększony fundusz płac.

2. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości i zainteresowanych ministrów do wydawania w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac wytycznych branżowych, określających normy i warunki planowania oraz korygowania zatrudnienia i funduszu płac pracowników obsługujących pracę nakładczą w poszczególnych gałęziach przemysłu (ust. 1 i § 17 pkt 2).

5. Przepisy końcowe.

§ 19. 1. Koordynację planów rozwoju pracy nakładczej powierza się Przewodniczącemu Komitetu Drobnej Wytwórczości, a na szczeblu terenowym prezydiom wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

2. Zarządzenia ministrów oraz uchwały zarządów centralnych związków spółdzielni, wydawane w wykonaniu niniejszej uchwały, wymagają uprzedniego uzgodnienia z Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości, a w sprawach zatrudnienia i wynagradzania osób wykonujących pracę nakładczą także z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac.

§ 20. Zobowiązuje się Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwórczości, właściwych ministrów oraz zarządy centralnych związków spółdzielni do wydania w terminie do dnia 1 grudnia 1970 r. odpowiednich zarządzeń i podjęcia uchwał związanych z realizacją przepisów niniejszej uchwały.

§ 21. 1. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrowi Finansów, właściwym ministrom, Przewodniczącemu Komitetu Drobnej Wytwórczości, Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac, prezydiom rad narodowych oraz zarządom centralnych związków spółdzielni.

2. Przepisy uchwały dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do kierowników urzędów centralnych w zakresie ich właściwości.

§ 22. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

Załączniki do uchwały nr 109 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 1970 r. (poz. 248).

Załącznik nr 1.

PROGRAM ROZWOJU ZATRUDNIENIA W PRACY NAKŁADCZEJ NA LATA 1971—1975

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	L a t a						1975 1970 %
			1970	1971	1972	1973	1974	1975	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Ogółem	osób	170.000	182.300	196.700	213.300	231.600	250.000	147,1
1	Komitet Drobnej Wytwórczości — państwowy przemysł terenowy	"	24.000	25.760	27.800	30.200	32.600	35.000	145,8
2	Centralny Związek Spółdzielczości Pracy	"	83.000	88.500	95.000	103.000	111.500	120.000	144,6
3	Związek Spółdzielni Inwalidów	"	33.000	35.500	38.500	42.000	46.000	50.000	151,5
4	Związek Spółdzielni Spożyców „Społem”	"	5.370	5.780	6.200	6.700	7.200	7.700	143,4
5	Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”	"	780	800	900	900	1.000	1.100	141,0
6	Organizacje społeczne	"	3.000	3.300	3.600	4.000	4.500	5.000	166,7
7	Ministerstwo Przemysłu Lekkiego	"	9.400	10.600	12.000	13.100	14.500	16.000	170,2
8	Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego	"	3.800	4.000	4.200	4.400	4.700	5.000	131,6
9	Ministerstwo Handlu Wewnętrznego	"	7.500	7.900	8.300	8.800	9.400	10.000	133,3
10	Ministerstwo Łączności	"	150	160	200	200	200	200	133,3

Załącznik nr 2.PROGRAM ROZWOJU PRODUKCJI WYKONYWANEJ SYSTEMEM NAKŁADCZYM W LATACH 1971—1975
W ZAKRESIE WARTOŚCI PRODUKCJI GLOBALNEJ WEDŁUG CEN PORÓWNYWALNYCH

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	L a t a		1975 1970 %
			1970	1975	
1	2	3	4	5	6
	Ogółem	mln zł	12.630,0	21.500,0	170,2
1	Komitet Drobnej Wytwórczości — państwowy przemysł terenowy	"	1.600,0	2.715,0	169,7
2	Centralny Związek Spółdzielczości Pracy	"	6.310,0	10.600,0	168,0
3	Związek Spółdzielni Inwalidów	"	2.420,0	4.040,0	166,9
4	Związek Spółdzielni Spożyców „Społem”	"	413,0	653,0	158,1
5	Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”	"	119,0	212,0	178,2
6	Organizacje społeczne	"	306,0	580,0	189,5
7	Ministerstwo Przemysłu Lekkiego	"	550,0	1.350,0	245,5
8	Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego	"	218,0	320,0	146,8
9	Ministerstwo Handlu Wewnętrznego	"	682,0	1.012,0	148,4
10	Ministerstwo Łączności	"	12,0	18,0	150,0